

Universidad

Fol. r.^o 1700

ADMODUM

ILLVSTRIBVS DOMINIS COLENDISSIMIS,

VTRIVSQUE IVRIS PROFESSORIBVS ALMÆ VNIVERSITATIS
SALMANTICENSIS.

SCIENTIA, ET NOBILITATE PERSPICVIS.

D. LVDOVICVS DE VALENCIA, V. I. D.

S. P. D.

ILLVSTRISSIMI, & Reverendissimi Episcopi Barcinonenses per eius excellentissimam Civitatem fuerunt in Cancellarios acciti huius Academiae. Currente tempore, ex causis in Paraphrasi, quam Censuræ vestræ suppono, fuerunt duo præscriptarum unum ne vterentur locum tenente, in Gradibus Doctorum conferendis; aliud, ut absentia Episcoporum, suppleretur ipso facto per Decanos quatuor Collegiorum, adhibito nomine Procancelliarum. Sed cum Episcoporum præsentiam, non lateret Civitatem, irreducibilem esse ad actum, legibus, & Moribus suadentibus, maxime aliquibus dispositis, incongruentibus Episcopali Dignitati. Vnde persuasum habui, nedum Barcinonam simulasse præsentiam Cancelliarum, favendo Decanis, in subsidium vocatis, quod certum legaliter credidisse eventurum, verum, & rationem in tranquillitatis, qua admissi fuerunt duo Episcopi, qui accesserunt ad Gymnasium, vti Cancellarij, quæ ex Tabularijs Universitatis, non aliter congruenter valet percipi. Et hoc ultimum in primo accessu tentato per Illustrissimum præsentem Episcopum, ad Collegium Iurisperitorum, movit aniam dubitandi aliquibus, de forma concurrenti.

Inanem, primus, dixi investigationem concursus, cum ab eo arceretur, transactione, quam illustrandam suscepi. Abstinit se Dominus Episcopus ab interventu, ei pollicitata præsentia (nescio quomodo) dum res examinaretur, sine tamen præiudicio partium. Quibus per actis, protuendis prerogativis mei Decanatus, vacavi studio, & quo magis invigilavi firmius sensi: *Nostros Episcopos, nunc esse Cancellarios, non quoad exercitium, sed quoad Titulum tantum.*

Collegium proinde petij à Rectore congregari, in quo proposui, quid esset agendum. Tractatoque negotio cum Illustrissimo Episcopo, & persistente illo in suo prætenso non prohibito exercitio, participatoque Theologis, Medicis, & Artibus in forma Universitatis, electi fuerunt per eos, Commissarij

A duo

cup

duo, pro quolibet Collegio; qui rem vna cum duobus ex Iurisperitis; examinent, & reportarent, quid eis videretur, vt Academia, quid faciendum decerneret.

Comissarij in Scriptis dixerunt, nulla responsi assignata ratione. Primo Illustrissimos Episcopos fuisse electos Cancellarios, non in Titulum tantum. Secundo dictos Episcopos, non potiri presentia. Tertio, reliquerunt cogitandum Collegio vtriusque iuris, quid esset dicendum, circa in observantias in Graduando, & in ista redderent decens exercitium Cancellariatus.

Excitatus Responso, vt me pacaret Collegium, commisit cuidam Regio Senatori, ibi adstanti, vti alteri ex Collegiatis, prameditationem; qui auditis Commissarijs Iurisperitis, suam sententiam apperiret, & postea deliberaretur, quid esset Vniuersitati representandum.

Contradixi omnibus, in scriptis etiam, requisito Secretario Vniuersitatis, de conficiendo instrumento, ex quo dicta per Comissarios adversabantur pro maiori parte Transactioni, de qua in Paraphrasi, iuxta quam est regulandum officium Cancellariatus, conquærendo me, etiam de alijs, prout in dicto instrumento latius.

Quibus in Scopulis, nunc negotium hæret, à mense Decembris proxime elapsi, in quo formavi duas Conclusiones, per me defendendas in Theatro Vniuersitatis, in ordine ad primum Responsum, à quo pendent alia: petijque à Rectore, prout solet, licentiam ad id. Iste consultatione (vt credo) interposita, dubitavit illam concedere, ex quo, vt dixit erat res inuitata. Et cum intendentem, Academiam vniuersam, constantem octuaginta Doctoribus antiquioribus, ex omnibus scientijs, notitiosam reddere, maximè cum Comissarij non me vocassent; constitui Tractatum primo consumatum *Cancellariatus Academicici* in lucem prodere: sed qui nimis studiosos Domini Episcopi, & moratorias solitas verebar, quasi exploratorem premisi Paraphrasim, loco Proloquij ad petendas venias à iure præscriptas, editioni librorum. Cessitque res ex sententia: quia non pauci fluctuant, in me divertendo ab hac discussione, simulando eam esse otiosam, quidquid sentiret Schola, ex quo contradicendo exercitium Cancellariatus, iam satisfecerat me Muneri dicebant; quod transmitteretur ad Posteris, inferendo Paraphrasim in libris Vniuersitatis; quietam sic vitam agendo, cum sim octuagenarius: & ita per aliquod tempus, his notis deliniamentis demulcitus, & remoratus fui petere licentiam ad imprimendum, quam inexculpabilem iudico, cum alter, nisi voce, & sic per transennam, non detur medium ad infirmandos tot Doctores, constituentes Concilium generale, vulgo *Claustro pleno*, perseverante Domino Episcopo in sua presentia assistentia, aut presentia: & intentare viam iudicalem, ad vtrasque profligandas, fit me onerare duabus litibus sumptuosissimis, vna cum Episcopo, alia cum Schola ad reperendas expensas.

Quapropter oro vos duo. Primum vt rescribatis mihi iuxta dicta in Paraphrasi vbi est littera transactionis, non diminuta & ad statutum redacta: *Anfoveam iustitiam*. Secundum vt dignemini illam Salmanticæ Typis permittere, sic reddendo vos securiores de interrogatione, & responsione, & ego decorosioriam viam in re tam ponderosa, valeam eligere, visa vestra sententia, Principe Scientiarum dictante.

Se legi admodum Illustr. Domini tantam Censuram, rogando vos, vt ad tuendum me suscipiatis, multiplici ex causa. Prima vestra Iuris notitia, sine superiore. Secunda humanitas, & nobilitas, quibus estis decorati. Tertia, quia in linea litteraria effectiva, vester sum, in secundo gradu (quamvis indignus) à primis Iurisprudentiæ incunabulis: nam docuit me prima iuris elementa Doct. Pasianus Soler (Collega qui fait, maioris, & vetustioris Sancti Bartholomæi, vt apparet ex eius suscriptione inter alios, approbante dicto Collegio, primum librum interpretationum Iosephi à Sanctolario (qui consumatis cursibus Salmanticæ, obtulit Cathedram Institutionem Barcinone, licet ad pri-

primam, per dictum Collegium fuerit quasi Postliminio restitutus: Prosequutus
 sui hanc Iuris Scientiam sub Doctore Mostaros, Vespertino apud nos Pro-
 fessore, quem etiam vos educastis: vnde vester sum tamen muraris Antecesso-
 ribus, qui erudierunt vos, cui non diversa sit *Alma*, & cum nominamus Magi-
 stros toties nova voluntate perfundimur, plenumque ingenii pudoris est, pro-
 fiteri per quos profecerimus Plinius *in epistolis*, relatus per Brusorium *in speculo
 mundi verbo disciplina*. Tandem, quia ad vos, à meis speratus, confugio (nam
 Theologi, Medici, & Artista quibus fruimur, & quidem doctissimis, cur-
 runt diversis respectibus) non eo quod in verba mea, non iuraverunt mei
 Auditores: nam non es volo Pedarios, aut Pitagoricos, sed Platonicos, qui
 iuxta inimitabilem Solorganum in suo celebri *Discursu Politico de varietate Di-
 Etaminum*, non se adstringerent legibus vnus disciplinae, dum assignent ratio-
 nem accessus, vel discessus: cum alias iuxta eundem, *Lib. 2. cap. 20. in fine de Cri-
 mine Parricidij*, sit iudicare de legibus, non secundum ipsas: & an hoc contige-
 rit facile erit deducere ex dictis in Paraphrasi, & ex quo me volente propo-
 nere media, quibus nitebat sui reiectus, his verbis: *A quien lo darà à entender?*
Aut, no habe Vmd. de esto. Et sic non se acquiescendo, nedum in examinanda dif-
 ficultate principali, verum, nec in ea gustanda, imò neque audienda incidere, in
 foveam quam fecerant, de forma concurrendi, per ipsam Transactionem
 praeviam, iureque, & moribus non admissam; imò prohibitam saltem in
 nostra Corona Aragonum. Vnde nedum sum speratus, verum, & liber existo
 à Philautia: vindicaruntque me ab ea. Primo Eminentissimus Archiepiscopus
 Cardinalis Philomarinus, qui per Iulium Caponium in suis controversijs,
 fundavit ius suum ad manuscula obrinenda in Collegio Neapolitano. Secun-
 do, cum sex ab hinc lustris, vtriusque Iuris Professores Barcinonenses, inter
 quos tunc vltimus, est nunc Decanus Sacrae Rotae Romanae, non me etsi emeriti-
 tum, ciecerunt è Ponto, sed approbarunt (iuxta copiam impressam; quam vobis
 exhibeo) meam illustrationem *ad Constit. 7. tit. de electio. Do Forum Regia Audien-
 tia*, (vbi est Methodus interpretandi statuta, ab omnibus, qui postea scripse-
 runt laudata) me cumque gratulari fuerunt, de frequentatione mei Audito-
 ri, referendo aliqua, quae non repeto; cum totus fuerim in Academia, & litte-
 rarijs Vigilij, in meo munere peragendo. Vtinam sim assequutus, & cedat in
 gloriam Dei. Valere igitur me amate, & iubere, Bar. Octavo Kalend. Maij
 MDCC.

1880

...

IESVS, MARIA, IOSEPH,
cum Divis Tutelaribus.

PERIOCHA SVBSIDIARIA

VNIVERSITATI LITTERARIÆ BARCINONENSI,

CUM PARAPRASI,

AD INTELLECTVM STATVTORVM DE CANCELLARIATV,
ACADEMICO LOQVENTIVM, DVM LVCEM PETIT,
TRACTATUS INTEGER IAM CONSUMATUS
SCRIBENTE.

NOBILI LVDOVICO DE VALENTIA,
PRIMARIO CANONVM PROFESSORE EMERITO,
ET VTRIVSQUE IVRISPRVDENTIAE DECANO.

OLEBANTVR Scientia Barcinone, ante Nicolaum Quin-
tum Summum Pontificem & Alphonsum Quartum Re-
gem Aragonum, licet primi, Civitatem decorarunt Pri-
vilegijs erigendi Universitatem, & Studium Generale in
illa, cum facultate amplissima, creandi Officiales, & dis-
ponendi in perpetuum, circa Regimen illius, & Stu-
dij erecturij: ceterum iam ibi aderat alia Universitas in-
dependens à Civitate, antiquioribus Pontificijs, & Regijs auctoritatibus suf-
fulta, nempe Medicinæ: neutra tamen illarum, erat Studium Generale, & cum
hoc plus pateat, iuxta Mendo de iure Academico, lib. 1. quæst. 1. à num. 1. ad 8. Ci-
vitasque, suo more, magnificam ædificasset Palæstram litterariam. Medicinæ
Doctores in forma Universitatis, retentis suis Privilegijs, supplicarunt pro ma-
teriali consortio, in novo ædificio. Annuit Civitas, sed vix per quadriennium
cohabitarunt, quando duorum Dominorum in vna Domo, dissidia necessa-
ria, experti fuere, ac proinde, ad Transactionem sequentem devenerunt.

2 In Christi nomine, Amen. Cum Capitulo incipiente. Quo verò ad Gradus Bacha-
laureorum, & Doctorum in Medicina contento in Ordinationibus Studij factis per Magnifi-
cos Consiliarios, fuisset certo modo ordinatum, circa conferendos Gradus in facultate Medici-
næ, quousque aliter esset provisum, ex quo sequuta fuere multa litigia, inter dictos Doctores,
& Syndicum Civitatis, ad tollendas dictas lites, & discordiam præsentem, & eventuram,
inter Universitatem, & Collegium Doctorum in Medicina, & Universitatem Studij Genera-
lis dictæ Civitatis, & pro conservanda in suo ordine dicta generali Universitate, & augenda,
deliberarunt. Primo supposito Doctores Medicina consentiunt, & volunt vitæ suam Univer-
sitetem, aut Collegium Universitati Studij Generalis dictæ Civitatis, & communicare Pri-
vilegia illis concessa, ex quo post istam unionem, erit una Universitas, & Privilegia unius,
vicissim se communicabunt, quapropter Collegium dactorum Medicorum, à cætero sit perpe-
tuo unitum, Universitati Generali, taliter ut nullo tempore possit se ab illa separari, imo
dicta Generalis Universitas, habeat propria, omnia Privilegia, concessa Collegio Doctorum

6
Medicine, & fruatur illis, in omnibus, non Vniuersitati Generali præiudicium inferentibus sed tantum cedentibus in eius augmentum, & utilitatem.

3 Apparet ex dictis, Vniuersitatē Medicinæ accessisse subiectivè, Vniuersitati, & Studio Generali Civitatis, ad textam in Cap. Quia Monasterium de Religiosis domibus, iuxta tres species vnionis, de quibus Vivianus in Præxi iuris Patronatus part. 3. lib. 14. cap. 5. à num. 5. Pignat. tom. 1. consub. 223. num. 13. & seq. & passim DD. Idque probat, transcurtus centum triginta quinque annorum, à die dictæ Transactionis, quo in spatio, vt ego testor de sexaginta, Medicis in congressibus Academicis, tertius datur locus. Visitantur per Civitatem, quando ipsa accedit ad Vniuersitatem, bis, quodlibet in anno, pro simili functione. Si cur aliæ facultates, accipiunt Honoraria Cathedrarum ab ea Gubernanturque per Vniuersitatis Generales Officiales, ita vt semper Transactione sequuta, fuerunt, considerati, vt portio accrescens, conversa in naturam Principalis, prout Flumen, quando intravit mare; sic similes vniones depingit Carolus Antonius de Luca de Pluralitate hominis legalis, cap. 50. n. 3.

4 Prosequitur Transactio. Hoc tamen intellecto, & declarato, quod in vim dictorum Privilegiorum (loquitur de Privilegijs Medicorum) non eligant in posterum, aut aliter fiat Cancellarius, neque Rector particularis, nec alius Officialis, pro solâ Facultate Medicinæ, sicuti per dictos Doctores Medicos, solitum erat; imò dicta Generalis Vniuersitas, habeat pro omnibus Facultatibus, vnum Cancellarium, & vnum Rectorem.

5 Non indiget explicatione hæc Clausula, cum literaliter appareat contentum in ea. Solum Civitas explicat vnionem Collegij Medicinæ, cum Vniuersitate Generali fuisse accessoriam, & subiectivam, occurritque retentioni Privilegiorum permissæ Medicis, ex quo in similibus vnionibus, omnia iura, & actiones transeunt in eum, cui sit vnio, l. si ita legatum, de Auro, & Argent. legato, Dominus Valencuela tom. 1. cons. 33. num. 17. Vnde cum ita vnitorum pariformis debeat esse dispositio, cap. temporis qualitas 16. quest. 1. cap. sua nobis, de confirmat. vtilit. cum alijs per dictam Valencuela vbi supr. num. 16. sequitur non esse diverse iure censendas Facultates Theologiæ, vtriusque Iuris, Iurisdiccionis, Medicinæ, & Artium, quoad Cancellarium, & Rectorem.

6 Pergit ulterius: Qui quidem Rector, per se, aut per suum locum tenentem, administrat, & gubernat, nedum totam Vniuersitatem, & graduatos in illa; verum totam Generalitatem Studij, & Scholares, vt de iure requiritur, & per Ordinationes factas per Civitatem, circa administrationem, & regimen dictæ Vniuersitatis, & Studij Generalis, est constitutum, ordinatum, & fieri solitum.

7 Recte processit Transactio, omittendo Cancellarium, cum de Rectore esset actura, illum tamen re assumpturum suo in loco. Rectore igitur per se, aut per suum locum tenentem (quem vocamus Vice-Rectorem) administrare Vniuersitatem, Graduatos, & Scholares, & vno verbo Generalitatem, Studij doctissime Pater Benedictus Pereira in sua Academia, seu Republica literaria, lib. 1. Disput. 1. Quest. 1. & 2. docuit, quid & quotuplex sit Vniuersitas, & lib. 2. per totum egit de legibus, & Statutis Academiarum, & qui possint ea, condere: vnde non est in eis immorandum, dum properamus in Cancellarium.

8 Qui Rector, & eius locum tenens, ob bonum, & utilitatem Vniuersitatis, & Studij, & vt frequentius in illa resideat, sicut eorum Officium requirit, sint Doctores dictæ Vniuersitatis, & in gradibus conferendis, & in alijs publicis actibus, occupent locum, conserventque auctoritatem solitam, & dispositam per ordinationes.

9 Facilliter ornaretur ista pars Transactionis, si esset nostrum paginas crescere: cum nihil apud omnes Nationes solito Cancellarij; in sequenti clausula, valedicimus præmissis, cum Cicerone lib. 2. de Oratore. Ad Consilium Republicæ dandum, illud magis caput esse noscitur Rempublicam, Cui accedit Valerius Maximus, lib. 1. de Auspicij; Auspicij enim Patris non alienigenis Rempublicam administrare oportere Antiqui indicabant, idque ob rerum patriarum experientiam. Et hæc quoad Rectorem. &

& eius locum tenentem, graduatos in hac Vniuersitate, quos non debent latere, eius Mores, & Statuta; sequuti fuerunt fortam Aristotelem *Politicoꝝ* 3. *Neminem bene Imperium peragere; qui non prius, ipse sub Imperio fuerit.* V. Lozeum de *Ute Vniuersitatis*, part. 1. cap. 3. num. 54.

10 Quo vero, ad eos honore donandos, in hac Academia, circa locum in Actibus publicis, accipiendus est Iustus Lipsius (quem observavimus inter plura, quæ te nobis occurrere, circa præcedentiam tam honorabilis Magistratus) qui in suo *Lovanio lib. 3. cap. 3. de Rectore eius Academicæ*, sic scribit: *Magna est Dignitas, & splendorem ei dant Accensi, siue Bedelli, ut vocamus quorum unus (& apud nos tant duo, & vnusquisque cum simili dicenda Insigalia) Prælato grandi Argenteo scepro, semper præcedit, & ducit famulis sequentibus. Obvertunt omnes ora, venerantur, & Cedunt) Dicam ne etiam, sed narrantium fide, Carolum Quintum Imperatorem illum, vere Augustum, cum fortè hic esset, loco celsisse, & latus Rectori texisse. Magna humanitas, si non debuit, magna etiam si debuit. Sed hoc non ad practicam refertur, nisi ad singularitates, quibus Principes decorant litteraria exercitia. Alia subministravimus Capite primo, vbi de concurso Cancellarij, & Decanorum cum Rectore.*

11 Incipit iam Transactio verba facere de Dignitate Cancellariatus, & asserit: *Supposito, quod dicta Vniuersitas, & Studium Generale, pro conservanda sua vnione, & integritate, non habeat, nisi vnum Rectorem, & vnum locum tenentem illius, ad omnimoda evitanda schimata, & divisiones, in gubernio, & regimine, & ad removenda omnia obstacula, & impedimenta, in exercitio iurisdictionis; sic similiter habeant tantum vnum Cancellarium, veluti fortem principalem, à quo cum ordine, & decenter descendat omnis auctoritas Graduum conferendorum in dicta Vniuersitate.*

12 Vitur Transactio similitudine, ab vnitate Rectorum, ad vnitatem Cancellariorum; cum sicuti Collegium, & Vniuersitas Medicinæ cessit Rectori Studij Generalis, idem procederet circa Cancellarium, ita vt vnus in posterum tantum sit. *Homerus Iliad. 2. Non bonum est multorum dominium, sit dominus vnus, & vnus Rex multos imperitare malum est, Rex vnicus esto. Non multè præsumunt Domini bene, sit caput vnum.* Ornat hanc individuitatem Dominus Valençuela *cons. 199. toto: A quo Cancellario cum ordine, & decenter, omnis auctoritas descendat, conferendorum Graduum.* Fatemur verbum descendat dedisse nobis ansam dubitandi; quasi supponat exercitium in alio, aliter enim aptius dixisset Transactio, qui teneat, vel in quo resideat omnis auctoritas Graduum conferendorum. Quæ verba non excludissent Cancellarium à facultate locum tenente vtendi, sed dubitandi ratio, hoc principio vallata lucem accipiet, & robur sequenti Clausula.

13 Sed tamen, quia officium Cancellarij est dignè, & vt convenit vnitum; Dignitati Episcopali Reverendissimi Domini Episcopi Barcinonensis, qui hodie est, & per tempora fuerit, qui nedum pro singulari eminentia suæ Prælaturæ, verum propter negotia, & occupationes continuas, quas illa secum affert, non possit ita dignè, & commodè intervenire. Primò in Præsentationibus, & postea in omnibus prolixis examinibus, quæ in Studio fiunt, promovendis in Doctores, Magistros, & Licentiatos, qui per Cancellarium, aut suum locum tenentem debentur, & soliti sunt dari in omnibus Facultatibus dictæ Vniuersitatis, & ad id solet, dictus Reverendissimus Episcopus, & Cancellarius creare suum locum tenentem, qui pro illo in dictis Præsentationibus, & examinibus interveniat, & libere expediat, pertinentia ad Officium Cancellarij.

14 Anno 1560. in quo Academia Barcinonensis euecta fuit, ad Studium Generale, propter vnionem Vniuersitatis Medicinæ, Civitas in vim suorum Privilegiorum, nominavit Episcopos in Cancellarios Academicæ; ceterum cum vt suppositum manet, Medici dicto anno, solum se vnissent materialiter, petendo, & obtinendo locum se congregandi in Vniuersitate noviter fabricata, retinendo sua privilegia, & expediendo ad eos pertinentia, per Rectores, & Cancellarium proprium, & separatum; cumque inde, orirentur dissidia infir-

nuata, ad ea sedanda anno 1365: transactum fuit; vni tantum Cancellario committere iurisdictionem Graduum conferendorum, & ex duobus, qui aderant, nempe Episcopus pro tribus Facultatibus; & nominatus per Collegium Medicinæ, quoad Graduandos per illum æquius, & istius visum fuit, Episcopos conservare in Cancellariatu, tanquam iam Cancellarium trium Facultatum, & sic maioris partis Universitatis, & maxime ratione Dignitatis, ex quo incrementum resultabat Academia, cum quo sublimiores sunt superiores, honoratioribus sunt subditi. Pignatell. tom. 5. consult. 12. n. 25, & omnino in simili casu ratiocinatur Sixtus IV. relatus per Regentem Hortigas in fine Patrocinijs Cæsaraugustani vbi Bulla dicti Pontificis, ad litteram integra, legitur, in qua permittit Archiepiscopis Cancellariatum, in honorem Studij, sine exercitio, de quo latius, prout de omnibus post Paraphrasim: & sic Privilegia, quæ conceduntur apud Nos, Doctoratu insignitis, subscribuntur per Decanum, & per Cancellarium, pro Illustrissimo, & Reverendissimo Barcinonensi Episcopo Cancellario dictæ Universitatis, qui Decanus, confert Gradus, de Concilio Collegij.

15 Præsentit Civitas, & Præviderunt Medici (quorum Collegij doctrinam integritatem, neque his temporibus diminutam lugemus) Illustrissimos Episcopos, nequaquam exercituros fore Cancellariatum, ut ait Textus: *Ne dum propter eminentiam singularem suæ Prælaturæ, verum propter negotia, & occupationes continuas, quas illa secum affert, non possit ita dignè, & commodè intervenire. Dignè, ex multitudine promovendorum, in omnibus Facultatibus, quæ faceret eum frequentem, & magna sunt rara, ex quo prætiosiora, cap. si officia, in fine, Distinct. 59.* Sicque observant Illustrissimi Archiepiscopi Cæsaraugustani, & Valentini, qui Cancellarij, suarum respectivè Academicarum, ita & non eis limitata facultate, prout nostris Illustrissimis Episcopis, in frequenter in his se immiscerent. Et cum Episcopatus, totum hominem desideret, ex his, quæ de eius Officio leguntur, negat eis commoditatem Transactio, ad textum in leg. *Nepos Proculo 125. de verb. signific. Vbi Brecheus. Neque in hoc procefferunt speculativè, de quo in Capite particulari. in xij. l. Ad similitudinem 21. c. de Episcop. & Clericis. Et Doctores in cap. 3. de Testamentis. Et maxime Tellez Gonzalez. Verum nec practicè decepti fuerunt. Nam aserit Textus. Solere Illustrissimos, & Reverendissimos Episcopos Cancellarios, creare suum locum tenentem, qui pro illo in Præsentationibus, & examinibus interveniat. Quod verbum Solere, cum usurperetur pro Consuescere, leg. Palam 43. in principio, de Ritu Nuptiar. & cum hoc sic scriptum anno 1365. & sic quadriennio tantum elapso à Creatione Episcoporum in Cancellarios, & adhuc vivente primo Episcopo ad id nominato. Inde sequitur exercitium Cancellariatus, iam in limine ipsius erectionis, fuisse, neque tentatum per Episcopum.*

16 His sic ponderatis, ipsa Transactio; incipit se explicare, ad quid præmissa inconvenientia in Episcopis, ad exercendum Cancellariatum? Et scribit: *Quapropter dictus locum tenens Cancellarij ad melius assignanda puncta, designandos Examinatores in Præsentationibus, & perfecte intelligere, quæ in examinibus tractantur, & ita commodius intervenire, & sua præsentia auctoritatem dare actibus, dictorum Graduum debeat esse, & sit vnus ex Doctoribus Universitatis, & illius Facultatis, in qua fiet Præsentatio, & examen.*

17 Deligebant Episcopi ante Transactionem locum tenentem ad conferendos Gradus, & vnum pro omnibus scientijs, visumque fuit congruentius esse peritum in illa, cui responderent Gradus (de quo infra, vbi tractabitur an Cancellarius teneatur conferre Gradum, sequendo votum Examinatorum) & ob id fuit conventum, ut locum tenens sit vnus ex Doctoribus Universitatis, & illius Facultatis, in qua occurreret Præsentatio, & Examen. Ex quibus verbis solum apparet restricta Cancellarij potestas ad duo. Primum ad non creandum locum tenentem Doctorem graduatam in alia Universitate. Secundum, quod cuilibet scientiæ, corresponderet locum tenens peritus in illa. Hæc litteralia sunt.

18 Visum fuit amplius Transigentibus, nedum adimere Cancellario electionem locum tenentium, etiam cum dictis duabus circumstantiis Doctoris non exteri, & petiti in illa Facultate; verum ulterij progressi fuere dando formam collationi Graduum in omnibus Scientiis, dixeruntque. Et ut hoc fiat, certa, & perpetua lege, modo decenti, & ordine naturali cum dicta Generalis Universitas comprehendat, & sit divisa, ut solent omnes alie Generales Universitates in quatuor membra principalia, aut Collegia, videlicet Doctorum in sacra Theologia, in iuribus, Medicina, & Magistrorum in Artibus, & Philosophia, & in quolibet ex dictis Collegiis antiquior in Gradu, aut aggregatione in dicta Universitate, sit Decanus, & veluti caput particulare illius Collegij: propterea omni tempore, se congregabit in Studio Collegium, alicuius dictarum Facultatum, ut solent ad acceptandum, examinandum, & dare dictos Gradus, volentibus in illa promoveri, sit ipso facto, & sine alia creatione, habeatur, pro locum tenente Cancellarij, pro illo actu, & vice sola, & toties quoties ita eveniet, Doctor antiquior, ut dictum est ex Doctoribus, qui presentes erunt in Presentatione, in principio tamen Examinis, ut sic evitetur expectatio Cancellarij, aut eius locum tenentis (nota hic, & alijs in partibus verbum locum tenentis, sumendum esse pro Decano, iuxta ipsummet Textum) cum examina sint longa, & requirant tempus aliquarum horarum, & esset inconveniens illa non incipere neque prosequi, sine presentia, & auctoritate Cancellarij, aut dicti locum tenentis, & contra veritatem narrativi instrumenti, & processus, qui conficitur de dictis Gradibus, sumentibus auctoritatem, & valorem a presentia dicti Cancellarij, aut sui locum tenentis, & desicienda in principio examinis, antiquiorque fuit in presentatione, tali in casu, per rationes supradictas, sit locum tenens antiquior, ut dictum est, qui in principio invenietur. Qui ita locum tenens (nota verbum ita excludens alium locum tenentem, quam Decanum, aut Antiquiorem) Cancellarij, teneatur Colligere vota Doctorum, pronuntiare, & declarare Titulum Gradus collaturi, & omnia alia in dicto loco, & tempore facere pertinentia, ad Officium Cancellarij, & in eius absentia, fiant per suum locum tenentem. (id est Decanum, ut dictum est, & con-

19 Barcinone, anno 1560. ut autumamus (ne extra institutum vagentur) fuerunt erecta Collegia Theologiae, utriusque iuris, & Arrium: (nam Medicinae iam supposuimus existentem supra n. 1.) & sic recte dixit Transactio anni 1565. Universitatem nostram constare sicuti alias, quatuor Collegiis, in quorum quolibet antiquior in Gradu, seu aggregatione (apud alios dicitur incorporatio (sit Decanus, & veli i caput Collegij. Transactumque fuit, facultatem conferendorum Graduum in omnibus scientiis, ac proinde antecedentium expediendorum, dandam esse, prout elargierunt, dicto Decano, seu Antiquiori Doctori, reperto in studio tempore Presentationis, qui etiam ad status sit, in principio examinum, duplici ex causa. Una ratione congruitatis temporis, ad periculum faciendum de candidatis. Altera ne mora Cancellarij, aut sui locum tenentis dicti, id est Antiquioris Doctoris, in convenientia ad ferat Collegiatis iam presentibus, vocatis iussu Rectoris, hora designata die antecedenti, qui sub poena praestiti, illos iubet congregari. Desiciente vero antiquiore Collegij, seu Decano, Presentationes fiant, ad examinaque procedatur. Propter easdem rationes, quae committunt negotium Decano, per subsequentem Doctorem presentem, & sic deinceps omni mora reiecta.

20 Expresse designat Transactio, non semel locum conferendorum Graduum, cum antecedentibus Praeparatorijs, ut vidimus. Primo, n. 11. In dicta Universitate. Secundo, n. 13. ibi: Prolixis examiniibus, quae in studio fiant. Tertio, n. 18. ibi: Toties quoties se congregavit in studio Collegium. Quarto eodem, n. 18. in fine, ibi: Et omnia alia in dicto loco, & tempore facere. Tacite, cum excludat Palatium Episcoporum, & Doctorum aliorum domos, dum petit presentiam, & respicit supervenientiam, tam Cancellariorum, quam Decanorum locum tenentium coeptis Presentationibus, & examiniibus; quae ponderanda sunt, ad in-

telligentiam Provinciae susceptae maximè cum Gradus collatio sit voluntariae iurisdictionis, quae non limitat exercitium, intra aliquos fines: & quod plus est Neapoli, ubi Collegium eius Universitatis, examinat, & approbat Graduandos, eos postea remittit Archiepiscopo Capuano, qui ut Cancellarius eius Academiae, receptis litteris authenticis approbationis, confert Gradus. Licet Salmanticae, Illerdæ, & Oscae, quae post primam, sunt inter Antiquiora, & Illustriora Studia Generalia Orbis Hispanici diversimode practicerat, prout scribimus plenissime informati, ab his qui in duabus primis, praecipuum obtinent Clavum, & à fidedignis in tertio; quibus in Academiae, per Magistros Scholae, aut eorum adhibitum locum tenentium, non eis prohibi totum prout Barcinone omnia, ac proinde assignatio Punctorum, peraguntur in Ecclesia Cathedrali, sic efflagitantibus Statutis, tantorum cæterum Scientiarum. Vnde nequit in nostro Studio Generali de loco dubitari, cum expressè, & tacite, ipsummet Studium sit designatum, collatione Graduum, Praeparatorisque illorum.

21 Suavissime iam praemissa nos ducunt, ad intelligentiam Propositionis, quam iecimus, quando coeptum fuit agi, de Cancellariatu Academico, quoad Illustrissimos Episcopos Barcinonenses. *Dictos Illustrissimos, & Reverendissimos Dominos post Transactionem per excellentissimam Civitatem, uti Patronam, & Gubernatricem Universitatis, initam, cum admodum Illustri Collegio Medicorum, auctoritate Regia roboratam, remansisse Cancellarios, ad honorem tantum, & sine exercitio.* Obstuperunt plures, quam par fuit, ea audita: claram tamen reddere, dupliciter suscipimus. Primo hoc Proloquio, & per Paraphrasim, ut omnibus innotescat littera: nam docti, nulla alia indigent expositione. Secundo illustrando iuridice, & non vulgariter, capitibus separatis conducentia praesidium oneris suscepti, ubi allegabimus lato calamo; quae hic omittuntur, ne ad utrumque sine ordine festinando, neutrum perageremus.

22 Pertinentia ad Proloquium, littera Transactionis, veram reddit Propositionem: nam ad quid Civitas, retinuit Episcopos in Cancellarios, nisi ut Medici obviverecentur, & tota Universitas, honoratio redderetur, ex Dignitate conferentis lauream Doctoratus, suis alumni? Ad quid, non alium nominare, si edocta fuit Civitas, primum Episcopum in Cancellarium electum, solitum fuisse exercere Cancellariatum per locum tenentem, quem ipse designabat; nisi docere, imbuta urbanitate Iuridica, & Politica dictante, similes mutationes, ut plurimum comitari iniuria: Verumtamen praedicta conducent Retentioni, non verò faciunt contra Exercitium, cum etiam ab hoc sequentibus excludantur Episcopi.

23 Primò dum ipsius Transactionis verba, relata n. 11. supponunt Cancellarios non collaturos in posterum fore Gradus, ibi: *Habeant unum Cancellarium, veluti fons principalis, à quo cum ordine, & decenter, descendat omnis auctoritas conferendorum Graduum, in dicta Universitate, & verbum descendat supponat poenes alium exercitium, ut praenotavimus, n. 12.*

24 Secundò excluduntur verbis Transactionis, de quibus, n. 13. quae licet fateantur, Officium Cancellarij, esse digne unitum Dignitati Episcopali, sed tamen prosequitur Textus: *Non posse digne, & commodè intervenire, ut ponderavimus, supra n. 14. & 15.*

25 Tertio, idem probat, adeptio facultatis, dandi locum tenentem adhibitum, & cum conditionibus ut supra n. 16. & 17. & postea num. 18. nec cum illis permittit Episcopis locum tenentem ab eis nominandum, sed assignantur Decani Collegiorum, qui, vel Antiquiores, reperi in Studio locum tenentes Cancellarij, omni tempore fuerunt creati ordinatim.

26 Quarto, neque hac creatione locum tenentium, fuit retentus Cancellarius ad exercitium, dum iuxta Transactionem relata n. 18. *Doctor Antiquior, ut dictum est, ex his, qui praesentes erant in Praesentatione, in principio tamen examinis, ut sic EVITETUR EXPECTATIO CANCELLARII, VEL EIVS LOCUM TENENTIS,* (nota hic verbum locum tenentis, nō intelligi denominato ab Epil-

Episcopo, sed ut se explicat Transactio, de Decano, vel Antiquiore, cum sapius hos designet per locum tenentem *dictum*, vel *ita* locum tenentem) & licet ex istis verbis, posset aliquis dicere, post creationem antiquioris in locum tenentem repertum in Studio in principio examinis, adhuc Transactionem facere locum Cancellarij conferendi Gradus, sed tamen, cum hoc sit cum qualitate eum non expectandi, & casu quo superveniat cœpto examine, nequeat actum perficere, ut cantat Transactio, ibidem, inde est, ipsam Transactionem monuisse Episcopos ne accederent, exponendo se reversioni, cum iactura gresuum, aut assistendi actui, non ut Cancellarios licet Gradus conferretur eorum nomine; & præsentia, cum absentia simul implicaret. Maxime, quia non illi, sed Rectores (seu Collegia in suo casu, ut vidimus observatum 14. Maij 1633. in libris Scholæ) in hac Univerſitate assignant diem, & horam, & iussu dictorum Rectorum, invitatur Collegium, sub pœna præstiti, cui Rectori, & Collegio solum subsunt Collegæ, non verò Episcopo, qui neque etiam est de Collegio. Collatoque Gradu, admittuntur, qui aggregantur, ad osculum pacis, primò per Rectorem; secundo per Decanum, & sic deinceps. (quia aggregatio non respicit Gradum, sed incorporationem Collegij, in quo nullæ sunt partes Cancellarij, neque Decani, ut talis, sed ut Collegati; unde quo non aggregantur, non recipiuntur ad tale osculum) Quibus peractis Decanus, & Rector, ille ad dexteram, iste ad sinistram, committantur Graduatũ insignibus Doctoralibus ornatum, procedentem in medio, ab ostio Theatri, usque ad ianuam Gymnasij tantum, quando Gradus non solemniter celebratur: quibus non parceretur ex interventu Cancellariorum. Et se offerendo frequentet prædicta, cum insigniantur quolibet anno pro omnibus Scientijs iunctis ad minus, sexaginta, & sic centum, & viginti vices, computato accessu pro signandis punctis; inde est, nedum Civitatem, tot minutijs adhibitis, & maxime assignationis horæ per Rectorem, aut Collegium, iudicasse non dignos, & incommodos fore Episcopis tot appulsus ad Scholam: verum, & ipsos Episcopos, ut Cancellarios, ~~ita existimata per se ex quo iuxta ius Canonicum Civile,~~ & mores huius Univerſitatis, & aliarum Coronæ Atagonium, se abſtinent ab his congressibus litterarijs, ut supra tetigimus, & infra dicemus. Unde semper, rectè dixit Transactio Episcopos, *neque digne, neque commode posse exercere Cancellariatum*: atque ita conditionibus quibus præscripta est in hac Academia forma Graduandi, idem est, ac si essent exclusi, propter eminentiam Dignitatis, quæ impossibile reddit exercitium; cum quæ petuntur contra Dignitatem alicuius, idem sonet, ac si poscerentur à natura prohibita, & sic contrahentes, non habuisse animum disponendi aliquid, seu concedendi sub ea contrahentes, non habuisse animum disponendi aliquid, seu concedendi sub ea conditione: prout explicabimus ad intellectum, *L. continuus 137. §. cum quis de V. O.* & illustrabitur Iustinianus in *§. si impossibilis, de Inut. stip.*

27 Quid autem in medium contulerint, facientes partes Illustrissimorum Episcoporum; sunt. Primò, in Constitutionibus modernis nostræ Univerſitatis, ad esse, *caput 4. ubi in Rubrica legitur. De Cancellario Univerſitatis, quomodo est honorandus, & de locum tenente illius.* Et ibi scribitur. Cancellarij, veluti Capitis Univerſitatis esse munus principale conferendi Gradus, cum potestate interveniendi in aggregationibus (quod non potest intelligi de separatis à Gradu, veluti de Incorporationibus: quia hæc non currunt ministerio Decanorum, sed Rectoris, & aliter, vna vice observatam viderimus, admittere Cancellarium ad partem, licet non ad concursam, fuit in advertentia Officialis, quem vocamus *Lollibrater*, ex quo est Conventum, non facere præiudicium gesta per partes, quousque sit stabilitum, quid agendum in hac controversia) & in alijs actibus, sicuti solent in alijs Univerſitatibus Cancellarij illarum. Disponitur amplius in dicto *capite quarto*. Dictos Episcopos teneri iurare Ordinationes Univerſitatis, quas hæc eis præsentabit conferendo se cum Rectore, ad eorum Palatium, ad dictum effectum; postquam ex salutaverint in primo ingressu, multo ante portam Civitatis. Pariterque iniungitur Univerſitati eodem

dem, *capite quarto* insignum Cancellariatus, Episcopos morientes publicè lugere, quotidie accedendo ad eorum Episcopalem domum, ubi luctus tenetur, sicuti Magistratus alij se conferunt, quousque humatur.

28 Secundò obijciunt, alijs in Capitibus novarum Ordinationum, fieri mentionem de Cancellario, veluti insuffragando pro electione Rectoris, & in conferendis Gradibus in omnibus Scientijs, quæ non allegantur: nam sunt non pauca, & nos non negamus.

29 Tertio recurrunt ad observantiam, cum Episcoporum aliqui, contulerint multos Gradus in Vniversitate. Vndè deducunt contra Titulum redactum ad honorarium, illumque pœnes eos esse, cum exercitio cogitant. Ampliusque addunt, non observari multa in Vniversitate, quæ Episcopis non faciebant locum dignum, & commodum ad conferendos Gradus, & sic cessare causam.

31 Sed cæciterunt non legendo totam litteram Textus, dicti *capitis quarti* in quo eos audivimus fundatos, ex multis dictis, & alijs, quæ inter discurrendum in re illis peregrina in propatulum dedimus, & ita pro certò habuimus, iunctis alijs capitibus modernis de Cancellario loquentibus: nam in dicto *capite quarto*, postquam Civitas statuit tot honorifica tributanda Episcopis Cancellarijs, ita singularia, vt neque Metropolitano, imò neque Prorregi sint communicata, & solo primò Regum ingressui reservata, quoad Academiam, sic postea loquitur: *Finaliter statuunt, & ordinant, in exequutionem Transactionis in ratione Vniversitatis Medicina presenti Vniversitati, & Studio Generali, quod Capitulum dictæ concordie, disponens de locū tenente Cancellarij, servetur ad litteram, sicut in dicto Capitulo continetur.* Quæ verba probant, Civitatem non recessisse à supra ponderatis in Paraphrasi concordie, negantia facultatem Episcopis conferendi Gradus, per locum tenentes alios, quam Antiquiores in Collegijs additis formis impossibilibus adimplendi per Episcopos Cancellarios, propter eorū Dignitatem præcellentem, & occupatam, satisfaciendo se solo nomine Episcoporum à quibus *descenderet auctoritas conferendæ Graduum.* Et id necesse negotij gessi, & circumstantiæ suadent; maximè erectio Collegiorū, in tribus Scientijs, sicuti in Medicina, quibus æqualiter prospexit, vnum formando corpus, quamvis ex diversis sectis Collegiatorum. Neque mens Civitatis fuit, nec potuit, incrementum dare Dignitati Episcopali, propter eius summitatem: & ratione honorariorum, seu Munusculorum minus; cum Episcopi Barcinonenses fruantur decenibus redditibus, & Decani, vt plurimum, neque necessarijs.

31 Ad secundum responderetur plus valere, quod agitur, quam quod simulare concipitur Civitas solum tractavit in Transactione de conservando nomine Cancellariorum, difficile reddendo exercitium, vt satisfaceret Medicis, ne vnione totam libertatem amitterent, aut totam servitutem paterentur, licet postea simularet illud, & id patet ex *cap. 4.* numero antecedenti expenso. Vbi post tot Blandimenta in Episcopos, & faciendo eos caput Vniversitatis; data tamen Rectori omni iurisdictione; concludit illa esse observanda, sine præiudicio Decanorum, seu Antiquiorum, prout in Transactione. Igitur quid clarius ad probandam simulationem exercitij in Gradibus, & Capitulis in Vniversitate, demandata collatione Graduum, sine ministerio Cancellariorum, Decanis, per impossibilitatem illorum, & maioris incommoditatis gratia, Rectoribus, iurisdictione commissa? Vndè credimus Salmanticæ, Illerdæ, & Oseæ, Cancellariatum, vt vnitam Scholasticæ: quia Reges erectores tantorum Studiorum Generalium, non latueret naturam horum Munerum: postponendo etiam illud, Doctores, qui de Gymnasijs tractarunt, nedum secundo; verumetiam Rectoribus. Sed de his, etiam infra erit Caput particulare, (licet ex dictis ratio simulandi deducatur) & materia iuridice, politicèque stabilietur in vtroque foro. Omnique in casu, nequivit Civitas, imò nec nunc licet totæ Academiæ recedere à Transactione iurata, Regiaque auctoritate firmata in derogationem prebeminentiæ Doctorum, quibus fuit ius

quæ

quæsitum: cum disponat, nedum favore tunc existentium, verum futurorum, ibi: *Omni tempore*, quam prerogativam tenentur Civitas, Academia, & Collegia defendere proprijs expensis; sicuti Ecclesia Cathedralis, honores debitos suis Dignitatibus, & maximè Decanis.

32 Ad tertiam. Negamus observantiam pro Episcopis, cum ab anno 1560. in quo fuerunt in Cancellarios acciti, exercuerunt munus, per locum tenentes, quos nominabant, vsque ad 1565. vt constat ex Transactione de qua supra num. 13. ibi: *Non possunt*, & eodem numero. *Et ad id solent*. Quæ verba excludunt eorum præsentiam. Deinde ab anno 1565. vsque ad 1634. constat in Tabularijs, Vniuersitatis Decanos contulisse Gradus in omnibus facultatibus, aliquo non reperto, cum interuentu Cancellariorum, nisi anno 1612. in quo leguntur tres Gradus. Vnus in Theologia, secundus in Canonibus, & tertius in Legibus, parvo intermedio collatis, per Illustrissimum Dominum Ludovicum de Sans, Episcopum, vt Cancellariam, receptum per respectivè Collegia, solita reverentia, per id, quod fuit prius; cum agnovissent eius animum apertum, non continuandi, ex quo, non dicitur venisse, qui statim recessit. Quo defuncto, sedem occupavit Dominus Ioannes Sentis, Regens qui fuit in supremo Aragonum, & non tentavit exercere Cancellariatum. Non tamen Dominus Egidius Gil Manrique, qui æstuosè segesit in hac parte, subeundo omnia per transactionem impossibilia iudicata, & incommoda: ita vt etiam accederet ad assignanda puncta, hora designata per Rectorem, & passus fuit, eo præsentem, tractari in Collegio aliqua, non dato ei loco ad suffragandum; quousque superatus, his, & alijs, se abstinuit ab exercitio, satisfaciendo se nomine Cancellarij solo. Idem ferè evenit Domino Salazar, qui etsi aliquoties intranquile intervenisse; obmutescente Decano, tunc Ecclesiastico in Collegio vtriusque Iuris (cuius maximè hæc sunt) tandem desitit, non cogitando, per multos annos surpervivendo, se intromittere in Cancellariatu, & sic cum acquiescentia Episcoporum, actus non pacifici non eis tribuuntur, ut suo loco examinabitur. Nam Illustrissimus, & Reverendissimus Dominus Sotomayor, etsi per sex solas vices, accessisset ad Collegium Theologiæ, fuit invitantibus, & plaudentibus ipsis Collegiatis, remetiendo beneficia accepta, & hoc manifestum fit, ex quo nunquam se contulit ad alia Collegia. Vnde spontanea non obligarunt alias Facultates, neque ipsam gratiosè operantem. Et in hoc facilè conveniet omnis Academia, decorando se præsentia Episcoporum vna, aut altera vice, insignum Tituli; non usus, aut consuetudinis, iure non admittæ; in alijs Vniuersitatibus, non receptæ, & Transactione ad impossibilitatem redactæ. Vltimusque status in hac materia, est sumendus in hac materia, de tempore Pontificatus Illustrissimi Domini Emmanuelis de Alva, qui ab omnibus Collegijs se abstinuit. Vnde de præsentem tempore, non est quærendum, cum dederit occasionem controversiæ.

33 Manet ex dictis, nedum qualitas observantiæ, in qua se fundant sentientes pro exercitio Cancellariatus Academicæ, quam non esse ita dignam nominari videbimus suo loco; & nunc solum dicimus, esse contra Mores Episcoporum, maximè Barcinonensium, qui se conformarunt cum Transactione, primi illi vndecim Patres, ex terdecim, qui ab anno 1560. in nostra Cathedrali federunt; & Primus Illustrissimus, & Reverendissimus Dominus Guillelmus de Cassadam, qui ex proprio marsupio subministravit quingentum libras, ad ædificandum Academiam, qua nunc vtimur, & vehementer curavit, alios Ecclesiasticos ad simile peragendum; prout legitur in ordinationibus dicti anni; quas legimus impressas penès Secretarium Civitatis, & Vniuersitatis. Agnoscendo omnes, & concurrento in vna mente, tam Episcopi, quam Civitas Transactionem cum Medicis initam, fuisse erigendi Collegia omnium Facultatum, cum Decano in vnoquoque, qui exerceret Cancellariatum, nomine Illustrissimorum Episcoporum, aliter nec Medici suppressissent suum; nec aliæ Scientiæ passæ fuissent diverso iure censei.

24 Neque in observantia Statutorum in Graduando; maximè in Collegio Iurisperitorum, potest reddere decens, & commodum exercitium Cancellariorum Episcoporum. Instaret solùm observantiam, quæ est in manu Vniversitatis, & tenetur ad id in vtroque foro, maximè adstante epistola moderna Domini Regis (quem Deus seruet) reducere seipsam ad statum Transactionis, sed de hoc vltima Clausula. Tum quia negatur adesse in observantiam hodie: cum scribens fruatur Decanatu, & exerceret dictum munus, antequam noster Illustrissimus, & Revendissimus Dominus Frater Benedictus de Salas insulas Episcopales attingisset. Qui Decanus in nihilo deficit: restituit enim Academiæ, antiquatum vsum, assignandi puncta in ea. Et si hoc antè esset interruptum, conservabatur iussus Rectoris, qui semper invitavit Collegas ad assistendum simili functioni, mediante notificatione per Bedellos, accedendi ad Vniversitatem, pro signandis punctis sub pœna præstiti; & si id non adimplebant, prout, nec adimplent, excepto Decano, allegant propriam turpitudinem; quid ad præsentem, & futuros Decanos? Multa enim per Rectorem imposita exequatur Omnique in casu, nunquam Vniversitas potest sentire damnum, ex culpis singularium in Graduando, cum tantum fiat locus animadvertendi in fontes. Vrgemus amplius istum defectum, vt intolerabilem, sicut alios ab incunabulis verbo, & opera, damnavit idem, qui supra: sed nunc clamitantes contra illum, etsi non se emendent, tamen illo videntur ad ponderandum defectum in Præsentationibus Graduandorum, & sic excusant Cancellarios Episcopos (casu dato, & non concesso, eos habere exercitium) ab onere assignandi puncta, vel posse huic operationi satisfacere in suo Palatio.

35 Sed audiant, etiam hodie satisfieri statutis, syncopatè tamen (licet detestemur) sit examen secretum (Tentativam vocamus) per Examinatores tuto no designatos, qui postea faciunt testimonium de peritia Scholaris. Fides hæc transmittitur Rectori, cuius est in Academia nostra, dare locum publico Periculo, eorum Collegio, assignata nota, & notificantur in scriptis per Bedellos, Decano, & Collegiatis per invitationem de qua supra num. 34. Comparet Decanus, & eo absente Antiquior succedens, & assignat Puncta. Dicent hic deficere Præsentationem? Sed ad quid Præsentatio, quæ est facienda per Patronum, si iste iuxta cap. 52. 56. & 60. Ordinationum anni 1629. ad aliud non tenetur, quam commendatis meritis Graduandi, Collegio, exire foras, & admissio per Collegium candidato, Decanus ei assignat tria Puncta, sorte sortita, ex quibus eligit vnum Scholaris, expressè in omnibus scientijs dispositum, vt est videre in dictis Capitibus Patronum non vocari; imò eum, non posse intervenire, in dicta assignatione cavetur. (nota curâ adhibitâ antiquitus, ad excludenda Puncta collutoria) Igitur huius solemnæ Præsentationis defectus cū non respiciat veritatē Negotij, consistentē in Peritia Graduandi, tanquã levis suppleri potest per Præsentationē factam à Rectore, postquam illi, innotuit per relationē examinatorū, qua præcedente facit locū Assignationi Punctorū. Et cum Transactio, non nitatur ad excludendos Episcopos ab exercitio Cancellariatus in sola momentaneitate Præsentationis; sed in necessaria, & inexcusabili Præsentia ad assignanda Puncta, in quo totum negotium consistit, prout experti loquimur, & postea in Argumentando post lectionem, quæ omnia requirunt tempus considerabile. Inde est omissionem horum omnium, maiori indigere Studio, in redendo Gradus decentes, quam facere locum Episcopis, contra ius, consuetudinem, & Statuta, omittendo Solemnitates substantiales, & in omnibus Academijs receptas.

36 Idem Philosophatur respectu loci, & si arguant ab in observantia Iurisperitorum dando Puncta in domo Decani, nam non omnes defectus familiares, sunt manifestandi, satis occursum est obiectioni n. 34. hanc corruptelam recessisse ab Aula aliquibus ab hinc annis, ex quo transactio, & communis vltis aliarum scientiarum huius Academiæ petit omnes Actus præcedentes

tes Gradui, & ipsummet Gradum peragere in ea: & si ad reddendam decentem, & commodam præsentiam Episcoporum, admitteretur Puncta assignari per eos in suo Palatio; contraveniretur Statuto, iam ad observantiam redacto: Et accedere Collegium Domum Episcopi, esset singularitas, singularitatis, & in observantias multiplicare, ultra alia videnda infra in terminis Episcoporum, qui nequeunt Capitulum vocare, nisi illud congregando in Aula Capitulati ad quam tenentur accedere.

37 Redeundo ad litteram Transactionis, mirifice excludit exercitium Cancellariatus per Dominos Episcopos, dum scribit: *Et ita recipiat, & faciat suum salarium, aut Propinam locum tenenti Cancellarij assignatam, sine impedimento, aut obstaculo dicti Reverendissimi Cancellarij, neque alterius Antiquioris Doctoris in dicta facultate, qui cœpta examine interveniat in dicto Actu, casu quo ille Antiquior Doctor superveniens die antecedenti in Præsentatione assignasset Puncta, & designasset Examinatores, nihilominus prædictus locum tenens Cancellarij, aut exercens pro tunc officium Cancellarij, procedat, & concludat actum in loco, honore, & prerogativa solita haberi, per locum tenentem in absentia sui Principalis. Hoc addito, quod Gradus ita Coliati, etiam in casu sedis vacantis, habeant eandem vim, & valorem, ac si dati essent per Cancellarium, aut per eius locum tenentem ab eo nominatum.*

38 Hæc clausula, continuat transcriptam n. 18. in fine, & disponit circa Salarium, aut Propinã eius, qui non est Antiquior in Collegio, sed propter absentiam antiquioris intervenientis Præsentationi, & assignationi Punctorum; qui ita Antiquior percipiat Salarium, sicut assequeretur locum tenens Cancellarij, qui est Decanus: quia cœpit actum conferendi Gradum, (Notanda est etiam hic, obligatio Cancellariorum dandi Puncta, cum Actus incipiat ab eis, moraliter continuatus, vsque ad Lectionem inclusivè. Et est hæc intelligentia in nostra Vniversitate recepta in tribus Collegijs Theologiæ, Medicinæ, & Artium) Ex quo sequuntur tria. Primum, Transactionem, non loquatam fuisse de Salarium competenti Cancellario: quia ut vidimus, impossibile iudicavit eius absentiam. Secundum, Affectionem causam difficultandi præsentiam Cancellariorum, ne dum illis, verum, & locum tenentibus creatis in vim Transactionis, æqualiter assistendi onus omnibus functionibus imponendo, ad lucranda Munuscula, seu Honoraria, & apud nos Propinas. Tertium, facultatem fuisse concessam Decanis conferendi Gradus, etiam sede vacante prorogando eis iurisdictionem hanc, vsque ad sedem plenam, eodem modo, ac si ab humanis non recessisset Episcopus, & contulisset Gradus, vel locum tenens ab eo datus. Vnde semper in nostra Vniversitate Decanus, vel Antiquior, dicitur etiam locum tenens. Ex quo liquet perperam ex hac clausula deducere aliquem Episcopum apud nos valere nominare locum tenentem; cum solum sonet collatum Gradum per Decanum, vel Antiquiorem, eiusdem valoris esse, quam datum per Episcopum, aut eius locum tenentem, ab eo nominatum, ubi non est prohibitum, veluti Valentia, ut audivimus.

39 Concludit Transactionis cum facultate concessa Vniversitati, videlicet *Rectori, & Doctoribus illis iunctis, aut maiori parti illorum, & non aliter facere Ordinationes, interpretari, corrigere, aut mutare illas, pro bono Regimine, & utilitate Vniversitatis.* Ex quo sequitur nullatenus difficilem reddere iustitiam Vniversitatis, quatuor Collegiorum, & Decanorum, in observantiam aliquorum Statutorum: nam inhærendo suæ Facultati; deliberando Transactionem observari ad vnguem, restituet Illustrissimos Episcopos, ad statum impossibilem exercendi Cancellariatum: nam nomen honorificum, quod commodant, compensatum habent, tot obsequijs ipsis, ut Cancellarijs, per Academiam præstandis, prout hæc omnia comprobata manebunt Iuridice in discursu Operis, Capitibus particularibus, correspondentibus Proloquio.